

APLICATIU

GUIA DOCENT

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Civilització de Grècia
Codi	100411
Crèdits ECTS	6 ECTS
Curs i període en el que s'imparteix	3r.curs, 2n.quadrimestre
Horari	Divendres, 11:30-14:30
Lloc on s'imparteix	Facultat de Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Privat Rodríguez
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/142
Telèfon (*)	93.581.27.49
e-mail	Privado.Rodríguez@uab.cat
Horari d'atenció	A determinar

2. Equip docent

Nom professor/a	Privat Rodríguez Sadurní
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/142
Telèfon (*)	93.581.27.49
e-mail	Privado.Rodriguez@uab.cat
Horari de tutories	

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

Sense ser absolutament imprescindible, es recomana:

- 1.-repassar els coneixements corresponents en les assignatures del batxillerat
- 2-tenir ben presents els coneixements associats en les assignatures del grau, sempre que s'hagin impartit prèviament, sobretot les de la mateixa matèria *Civilització i pensament*, entre elles: Instruments per als Estudis Clàssics, Pensament grec, Pensament romà, Arqueologia Clàssica, Literatura grega arcaica i clàssica, Literatura grega clàssica i hel·lenística i Civilització de Roma.
- 3.-Llegir amb fluïdesa les llengües estrangeres pròpies de la filologia clàssica: anglès, francès, italià, etc...
- 4.-Iniciar-se intensament en la lectura de l'alemany

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

I.-Trets específics de l'assignatura:

- 1.-L'assignatura *Civilització de Grècia* té un valor de 6 crèdits ECTS.
 - 2.-Es cursa durant el primer quadrimestre del tercer curs
 - 3.-Pertany al nucli de la formació del grau d'Estudis Clàssics, és obligatòria per al grau i té un caràcter d'introducció bàsica
 - 4.-Està inclosa dins de la matèria *Civilització i pensament*, juntament amb altres quatre assignatures:*Civilització de Roma, Pensament grec, Pensament romà i Arqueologia Clàssica*. En comparteix, per tant els trets generals.
- En concret, en aquesta assignatura caldrà comentar textos, pel cap baix, de Tucídides i Heròdot i inscripcions de caràcter polític i jurídic. A més, caldrà que l'estudiant llegeixi un manual d'Història de Grècia, d'entre els esmentats més avall.

II.-Trets generals de la matèria

- 1.-Copsar les innovacions intel·lectuals del món grecoromà
- 2.-Adonar-se de les seves relacions amb les cultures veïnes. En el cas de la nostra assignatura es posarà especial èmfasi amb la relació amb Egipte. A més, ja no com a relacions històriques, sinó com a diferències i semblances conceptuals generals, es compararà la civilització grega amb les grans civilitzacions orientals (Índia i Xina)
- 3.-Posar de manifest les aportacions gregues al pensament occidental (especialment en institucions polítiques i jurídiques)
- 4.-Emprar les fonts originals (ni que sigui en traducció) per a documentar els aspectes polítics i institucionals.

III.-Objectius formatius de l'assignatura:

- 1.-Adquirir una visió sintètica, però, alhora, precisa de la història de Grècia
- 2.-Conèixer alguns aspectes de la civilització grega en la seva vinculació amb el procés històric: religió,educació, economia, vida quotidiana, etc...
- 3.-Aconseguir la capacitat autònoma per a comentar textos des de tots els seus punts de vista
- 4.-Atènyer un cert grau de experiència per a fer anàlisis crítiques fonamentades dels punts de vista dels historiògrafs antics i moderns, de les fonts en general i del propi professor
- 5.-Posar en relació mite i història i extreure'n conclusions

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

CE3. Obtenir informació, a partir de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a distints aspectes dels *realia*.

Resultats d'aprenentatge

Examinar un aspecte monogràfic d'un passatge literari i connectar-lo amb els *realia*

Competència

CE8. Identificar i valorar les principals realitzacions històriques, sociopolítiques, científiques, etc... del món grec.

Resultats d'aprenentatge

Descriure amb precisió un aspecte monogràfic rellevant del món grec

Competència

CE9. Reflexionar sobre el lloc que ocupa la cultura clàssica en la història de la cultura occidental.

Resultats d'aprenentatge

Sintetitzar el debat actual sobre el lloc de la tradició clàssica a Occident.

Competència

CE12. Emprar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari dels textos antics

Resultats d'aprenentatge

Demostrar el coneixement de la terminologia específica

Competència

CE13. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp de la història

Resultats d'aprenentatge

Demostrar l'habilitat en el maneig de la bibliografia principal de referència en el terreny de la civilització grega

Competència

CE16. Transmetre coneixements, comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit a un públic tant especialitzat com no

Resultats d'aprenentatge

Demostrar habilitat comunicativa en la transmissió d'uns coneixements especialitzats

Competència

CE18. Contextualitzar els processos històrics i avaluar críticament les fonts i els models teòrics, amb especial consideració a la prehistòria i al món antic i medieval

Resultats d'aprenentatge

Demostrar capacitat d'anàlisi crítica amb les fonts antigues, els historiadors antics i moderns i les posicions del propi professor

Competència

CT1. Cercar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies i revistes especialitzades) com en informació distribuïda per la xarxa. Saber emprar de forma experta les possibilitats d'Internet

Resultats d'aprenentatge

Demostrar fefaentment en els comentaris, exàmens i, sobretot, en el treball

Competència

CT4. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per al treball en equip: compromís, hàbit de col·laboració, capacitat d'incorporar-se a la resolució de problemes

Resultats d'aprenentatge

Demostrar-ho en les intervencions i debats a classe, en els comentaris conjunts, i, eventualment, en treballs de tema parcialment compartit

Competència

CT9. Transmetre i comunicar coneixements, processos, resultats i conclusions de for- clara i ordenada, oralment i per escrit, a la comunitat científica i al públic en general

Resultats d'aprenentatge

Demostrar-ho a les intervencions a classe, als comentaris, als exàmens i, sobretot, a l'eventual treball, que ha de ser concebut per tal de poder ser publicat o comunicat a la comunitat d'alguna per algun mitjà

Competència

CT10. Intervenir en debats culturals de l'actualitat des de una perspectiva historico-cultural

Resultats d'aprenentatge

Demostrar-ho en les activitats esmentades a CT4 i CT9

6.-Continguts de l'assignatura

I.-Geografia de l'Hèl·lade

- 1.Concepte d'Hèl·lade i de hel·lens. Història i límits del concepte
- 1.1.Geografia física general
 - 1.1.1.Trets generals característics. Caràcter excepcional de la geografia grega
 - 1.1.2..La climatologia. Els vents. La hidrografia: rius i fonts. Les muntanyes.
 - 1.1.3.Geografia i economia. Els productes de la terra i el mar
 - 1.1.4.Repercussions de la geografia en la configuració de la societat i la història gregues
 - 1.1.5.Mite i geografia. La concepció del món segons els antics
- Geografia grega, mediterrània i mundial en el mite de Faetont d'Ovidi
- 2.Geografia física, política i mitogràfica d'àmbits concrets
 - 2.1.El continent europeu hel·lènic i parahel·lènic
 - 2.2.Els sistemes insulars
 - 2.3.La Magna Grècia i Sicília. Geografia d'una colonització

II.-La cultura micènica

- 1.Marc geogràfic
- 2.L'escriptura. El sil·labari lineal B. Les tauletes micèniques
- 3.Història del món micènic
- 4.Institucions polítiques i classes socials micèniques
- 5.La religió micènica: divinitats, temples, ofrenes, sacerdocis, cerimònies
- 6.El final del món micènic: causes, factors interns i externs
- 7.Troia

III.-L'alt arcaisme (1.150-950)

- 1.Concepte d' "alt arcaisme" i "arcaisme mig" versus "Segles Obscurs"
- 2.Evolució dels dialectes grec durant el segon mil·lenni i el seu pas al primer. Teories i repercussions històriques
- 3.Els mites sobre les primeres monarquies i els canvis poblacionals en el pas entre mil·lennis. Els Heraclides.
- 4.L'escut d'Aquil·les. Interpretació estructural, simbòlica i històrica
- 5.Societat, economia, comerç en els textos homèrics
- 6.organització polítiques de la societat homèrica en els seus textos. Concepte de "basileíai"
- 6.Religió i ètica homèrica en els seus textos

IV.-L'arcaisme mig (950-750)

- 1.Concepte de "póleis". Elements definitoris. Processos i causes de les seves formacions
- 2 Primeres institucions de les "póleis". Les "basileíai" durant el període
- 3.Valoració i situació de l'obra d'Hesíode
- 4Trets de la societat hesiòdica a través dels seus textos

V.-L'arcaisme ple o tardà (750-500). Part general

- 1.-Les transformacions socials
- 2.-La colonització grega tardoarcaica, un exemple: la Magna Grècia i Sicília

- 3.-Les crisis socials. Les "stáseis". Les seves causes.
- 4.-Els intents successius de solucions a les crisis. Quadre general de sistemes polítics als segles VII i VI: Magistratures; lluites interaristocràtiques; constitucions; legislacions en general; "aisimnétaí"; "dial-laktaí"; protodemocràcies
- 5.-Les primeres legislacions. "Nomothétaí" i "thesmothétaí". Personalitat i dites dels primers legisladors. Les lleis de Gortina
- 6.-Les tiranies
 - 6.1. Origen del terme
 - 6.2. Accés al poder i legitimitat
 - 6.3. La tirania arreu de Grècia. Principals tiranies
 - 6.4. Política econòmica i social
 - 6.4. Política religiosa. La política religiosa multidimensional de Pisístrat
 - 6.5. La construcció de l'hegemonia tirànica a Sicília. Geografia relativa
 - 6.6. Caiguda parcial i avaluació de la tirania

VI.-L'Esparta arcaica I

- 1.-Marc geogràfic
- 2.-Origen de l'Estat espartà
- 3.-Licurg com a personatge mitohistòric. Les "Retres" o constitucions espartanes
- 4.-Història política i militar de l'Esparta arcaica: guerres mesènies, conflictes amb Argos i Tegea. Lliga del Peloponès
- 5.-Institucions polítiques espartanes

VII.-L'Esparta arcaica II

- 1.-Classes socials: espartiates, periecs i hilotes. Altres grups socials intermedis
- 2.-L'educació espartana
- 3.-La dona espartana
- 4.-La religió espartana
- 5.-El mite historiogràfic d'Esparta a través de la cultura occidental

VIII.-L'Àtica arcaica I (presolònica)

- 1.-Marc geogràfic i repercussions polítiques
- 2.-Mite i història en l'origen d'Atenes
- 3.-El règim aristocràtic. Magistratures. Classes socials
- 4.-L' "stásis" presolònica i els seus intents de solució: Cícló i Dracó

IX.-L'Àtica arcaica II. Soló

- 1.-El personatge i la ideologia de Soló. El "dial-laktés"
- 2.-La reforma social
- 3.-La reforma econòmica
- 4.-La reforma constitucional
- 5.-Valoració de la política de Soló. Situació postsolònica

X.-L'Àtica arcaica III. Les tiranies de Pisístrat

- 1.-El personatge de Pisístrat
- 2.-Etapas de les tiranies i exilis de Pisístrat i les seves relacions polítiques
- 3.-Les actuacions a l'interior de Pisístrat: política, societat, economia, religió
- 4.-La política exterior de Pisístrat
- 5.-Valoració de la política de Pisístrat

XI.-Els Pisistràtides. Clístenes i la fundació de la isonomia

- 1.-Política i valoració dels Pisistràtides
- 2.-El tiranici d'Harmodi i Aristògiton. El període de transició a la isonomia. Influències d'altres ciutats
- 3.-La reforma territorial i administrativa de Clístenes
- 4.-La reforma institucional de Clístenes
- 5.-L'ostracisme
- 6.-Valoració de la política de Clístenes. Per què va vèncer la "democràcia"? "Democràcia" i "isonomia". Les altres "democràcies", "parademocràcies" o "protodemocràcies" a la Grècia arcaica. La democràcia com a procés en construcció.

XII.-El món dels perses. Les Guerres Mèdiques

- 1.-Trets generals del món persa. El món persa com a món civilitzat
- 2.-Situació prèvia a la insurrecció jònica. La revolta jònica. Causes reals
- 3.-La posició de les diferents ciutats gregues abans de les Mèdiques i en el període d'entreguerra. Filomedisme
- 3.-Primera Guerra Mèdica. Inicis. Marató. Fets politicomilitars bàsics. Significació política i mitificació
- 4.-Segona Guerra Mèdica. Trets diferencials amb la Primera.
Termòpiles, Atenes, Salamina, Platea, Mícale. Fets politicomilitars bàsics. Significació política i mitificació
- 5.-Conseqüències polítiques, econòmiques i culturals

XIII.-La Pentecontècia

- 1.-La formació de la Liga de Delos. Organització i evolució. Constitució de l' "arkhé" atenesa
- 2.-La Pentecontècia com a període de "pau", però també de conflicte internacional. Relacions d'Atenes i les seves tendències amb Esparta; Corint i Mègara; i Pèrsia. Primera Guerra del Peloponnès
- 3.-Història politicomilitar de la Pentecontècia per subperíodes
- 4.-Democràcia "radical" i democràcia "conservadora"
- 5.-La reforma d'Efialtes
- 6.-Pèricles. Hegemonia política i les seves causes. Funcionament de la democràcia "radical"
- 7.-La situació política a Atenes prèvia a l'esclat de la Guerra del Peloponnès

XIV.-Economia a la Grècia clàssica i postclàssica (V i IV)

- 1.-La terra, criteri econòmic i social. El dret de propietat. Forces de treball. Alternabilitat de la terra
- 2.-L'artesanat. Trets generals. Oficis. Taller i producció
Manufactura: ceràmica, tèxtil, mineria, metal·lúrgia
- 3.-El comerç. Trets generals. Iniciativa privada. Comerç terrestre i marítim. Abastament del gra. Import/Export
- 4.-Economia d'Estat: pressupost; Tresor; despeses; impostos directes i indirectes. **Les "leitourgíai"**

XV.-La Guerra del Peloponnès

- 1.-Pretextos. Causes reals.
- 2.-Els fets preliminars: Corcira i Corint; Potidea; decrets antimegaresos
- 3.-La Guerra del Peloponnès, en el seu origen, més com a enfrontament entre els imperis comercials atenès i que com a conflicte entre Atenes i Esparta
- 4.-La primera fase o Guerra Arquidàmica: fets militars i la seva significació política interna i externa. Platea; Lesbos; Corcira; Pilo i Esfacteria; Amfípoli.
- 5.-Pau de Nícias. Motius. El cas de Melos
- 6.-La segona part de la Guerra
 - 6.1. Expedició a Sicília.
 1. Situació política prèvia a Atenes. Esdeveniments politicomilitars de la batalla
 - 6.2. La guerra decèlica
 1. Defecció de les ciutats jònies
 2. Crisi política i oligarquia a Atenes el 411. El paper de Tucídides?
 3. Darrers esdeveniments. Egospòtamos. Rendició d'Atenes
 4. Consideració global del paper d'Alcibíades
- 7.-El Govern dels Trenta Tirans

XVI.-L'Edat postclàssica. El segle IV

(Es desenvoluparà només en funció de la disponibilitat de temps per als altres temes)

XVII.-Alexandre el Gran. L'hel·lenisme

(Es desenvoluparà només en funció de la disponibilitat de temps per als altres temes)

7.- Metodologia docent i activitats formatives

- 1.-Classes magistrals del professor. Aquí, però, es pretén ultrapassar el concepte tradicional de classe magistral estricta, i les preguntes i aportacions dels estudiants seran fonamentals, comptant un 5% de l'avaluació, encara que no siguin sempre del tot encertades. Més que a una classe magistral dialèctica. Durada: l'hora inicial sobre l'hora i mitja de sessió.
 - 2.-Comentaris de textos històrics i historiogràfics, amb selecció prèvia i preparació de quina hauria de ser l'estructura i la metodologia d'un comentari de text historiogràfic. Durada: darrera mitja hora de classe. S'avaluarà personalment i, a més, també als exàmens.
 - 3.-Petits treballs individuals sobre casos concrets: ex. la geografia del mite de Faetont a Ovidi
 - 4.-Treball opcional sobre un tema problemàtic o del tipus "status quaestionis" del centenar llarg que que s'adjunta a la guia docent. Tutories respectives. 15 fulls.
 - 5.-Tècniques per a una bona redacció d'un comentari historiogràfic i d'un tema teòric. Exercicis
 - 6.-Presentació habitual dels manuals habituals i les seves característiques
 - 7.-Ús habitual de recursos de la xarxa: mapes, vídeos, textos
 - 8.-Plantejament de "quaestiones" per a reflexionar. Discussió de problemes.
 - 9.-Resolució de dubtes a classe o en hores de visita
 - 10.-Preparació de temes teòrics per part dels alumnes sols i la seva metodologia
 - 11.-Lectura d'un manual dels posteriorment esmentats, en la seva totalitat o en la part no impartida a classe
- NOTA: No es considera que el conjunt dels estudiants estigui en condicions de duir a terme una exposició amb unes certes garanties, i, a més, el temari és molt llarg

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes magistrals	30	
Intervencions a classes magistrals	2,5	
Debats i comentaris en grup	7,5	

Supervisades

Preparació de comentaris	2,5	
Preparació dels temes no donats	2,5	
Preparació del treball opcional	2,5	

Autònomes

Realització de temes no donats	52,5	
Estudi en general	52,5	
Relització del treball opcional	27.5	

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

- 1.-Assistència i puntualitat 5%
- 2.-Participació en general i exercici sobre geografia de mite de Faetont 5%
- 3.-Examen específic de geografia 10 %
- 4.-Examen de comentari: 20% (30% per als estudiants que justifiquin documentalment el seu absentisme per raons laborals). (Dins d'aquest apartat, puc comptar comentaris fets a classe, fins a 5%)
- 5.-Primer examen sobre els primers vuit temes 30%
- 6.-Segon examen sobre els segons set temes 30%
- 7.-Més enllà del 100%, treball temàtic opcional 10%

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Assistència i puntualitat	Indeterm.	
Examen de geografia	1h.	
Tres exàmens de temes teòrics i de comentaris, fora d'horari i de compte ECTS	6h	

9- Bibliografia i enllaços web

I.-MANUALS PRINCIPALS (PER ORDRE D'UTILITAT)

FERNÁNDEZ URBIEL, P.: Historia Antigua Universal II. El mundo griego. UNED. Madrid 2007

HIDALGO DE LA VEGA, Ma.J.; ROLDÁN HERVAS, J.M. i SAYAS ABENGOCHEA, J.J: Historia de la Grecia antigua. Ediciones de la Universidad de Salamanca. 1988 (r.2005)

GÓMEZ ESPELOSÍN, F.J.: Historia de Grecia antigua. Akal Textos. Madrid 2001

II.-ALTRES MANUALS (PER ORDRE D'UTILITAT)

BLÁZQUEZ, J.Ma.; LÓPEZ MELERO, R. i SAYAS ABENGOCHEA, J.J.: Historia de la Grecia antigua. Ed. Cátedra. Madrid 1989

MUSTI, D.: Storia graeca. Ed.Laterza. Roma-Bari 1989

AADD: The Cambrige Ancient History vols. III.1 a VII.1

BIANCHI BANDINELLI, R.(ed.): Storia e civiltà dei Greci. Ed.Bompiani. (10 vols.) fins al 2004

STRUVE, V.V.: Historia de la antigua Grecia. Akal Textos. Madrid 1979 3a.

BENGTON, H.: Historia de Grecia. Ed.Gredos. Madrid 1986

III.-OBRES GENERALS

BUCKLEY, T.: Aspects of greek History. Ed.Routledge. Londres 2010

WHITLEY, J.: The archaeology of Ancient Greece. CUP 2001

IV.-SELECCIONS DE TEXTOS

DOMÍNGUEZ MONEDERO, A.; GASCÓ DE LA CALLE, F.; GÓMEZ ESPELOSÍN, F.J. i PLÁCIDO SUÁREZ, D.: Historia del mundo clásico a través de sus textos. Vol.I Grecia. Col. Manuales Historia y Geografía. Alianza Ed. Madrid 1999

MANGAS, J.: Textos para la historia antigua de Grecia. Col. Historia Menor. Ed. Cátedra. Madrid 2000

Selecció realitzada pel professor Agustí Alemany. No editat

IV.-INSTRUMENTS GENERALS

BERENGUER, J.A; LUJÁN, J.; RODRÍGUEZ ADRADOS, F.; RODRÍGUEZ SOMOLINOS, J.: Veinte años de filología griega (1984-2004). Manuales y anejos de "Emerita" XLIX. CSIC Madrid 2008 (en especial el capítol 25 de "Historia" per Domingo Plácido pps.681 i ss.

SCHAPS, D.M: Handbook of Classical Research. Ed.Routledge. Oxon 2011

V.-FILOSOFIA DE LA HISTORIA

RODRÍGUEZ ADRADOS, F: El reloj de la historia. Homo sapiens, Grecia Antigua y Mundo

Actual. Ed.Ariel. Barcelona 2010 2a.

TOYNBEE, A.J.: A Study of history (12vols.)

VI.-GEOGRAFIA

www.ancientabouthistory.com. Col·leccions Perry-Castañeda

KONSTAM, A.: Historical Atlas of Ancient Greece. Mercury Books. Londres 2003.

OLALLA ,P.: Atlas mitològic de Grecia. Road Editions. Atenes 2001

TALBERT, R.J.A.: Atlas of Classical History. Ed. Routledge. Londres 1985, 2008 (r.)

Westermann. Grösser Atlas zur Weltgeschichte. Georg Westermann Verlag. 1957 1a., 1997

VII.-EL MÓN DEL SEGON MIL·LENNI A.C.

DICKINSON, O: La edad del Bronce egea. CUP 1994. Ed.Akal. Madrid 2000

CHADWICK, J.: The decipherment of Linear B. CUP Cambridge 1958 1a.

CHADWICK, J: El mundo micénico. Alianza Ed. Madrid 1977

SHELMERDINE, C.(ed.): The Cambridge Companion to Greek Aegean Bronze CUP 2008

VIII.-EI MÓN HOMÈRIC

FINLEY, M.I.: El mundo de Odiseo. FCE 1955 1a. Madrid 1995

KIRK, G.S (gral.ed.):The Iliad. A commentary En general, i en especial vol. V (ed.Edwards)

IX.-LA GRÈCIA DE LES PÓLEIS (SOBRETOT ARCAÏQUES)

FUSTEL DE COULANGES: La cité antique.1864

KOLB, F: La ciudad en la Antigüedad. Col. Manuales. Ed. Gredos. Madrid 1992

LONIS, R.:La cité dans le monde grec. Armand Colin. Paris 2010

MOSSÉ, C.: La tyrannie dans la Grèce antique. PUF. Paris 1969

OLIVEIRA, C. de: La cité tyrannique. Histoire politique de la Grèce ancienne. Presses Universitaires de Rennes. 2007

X.-EL PROBLEMA DE L'ESCRITURA I LA POLÍTICA

MISSIOU, A.: Literacy and democracy in Fifth-Century Athens. CUP 2011

SIGNES, J.: Escritura y literatura en la Grecia arcaica. Akal Ediciones. Madrid 2004

XI.-L'ESPARTA ARCAICA I GENERAL

CARTLEDGE, P.: Sparta and Lakonia, A regional history (1300 to 362 AC) Ed. Routledge. Oxon 2002 2a.

CARTLEDGE, P.: Termópilas. La batalla que cambió el mundo. Col. Grandes Batallas Ed. Ariel. Barcelona 2007

FORNÍS, C.: Esparta. Historia, sociedad y cultura de un mito historiográfico. Col. Arqueología Ed. Crítica. Barcelona 2002

AAVV: Biblioteca Osprey. Grecia y Roma. Osprey Publishing-RBA. Barcelona 2009

LÉVY, E.: Sparte. Histoire politique et sociale jusqu'a la conquête romaine. Éd. Du Seuil Paris 2002

MALYE, J.(col.): La véritable histoire des héros spartiates. Ed. Les Belles Lettres. Paris 2010

MALKIN, I.: La Méditerranée spartiate. Mythe et territoire. Ed. Les Belles Lettres. Paris 1999

OLIVA, P.: Esparta y sus problemas sociales. Serie: historia antigua, Ed. Akal Universitaria Madrid 1983

Videografía:

"Grandes batallas de la historia en DVD. Maratón. Las Termópilas". The history channel. Ed. Planeta Agostini

XII.-LA GUERRA A LA GRÈCIA ANTIGA

BIBLIOTECA OSPREY. Grecia y Roma. Osprey Publishing-RBA. Madrid 2008

BILLOWS, R.A.: Maratón. El origen de la leyenda. Ed. Ariel. Barcelona 2011

DAVIS HANSON, V.: The western way of war. Infantry battle in classical Greece. University of California Press 2009 2a.

DEBIDOUR, M.: Les grecs et la guerre. De la guerre rituelle à la guerre totale. Éditions du Rocher 2002

VERNANT, J-P (ed.): Problèmes de la guerre en Grèce ancienne. EHESS, 1968 1a, 1999

XIII.-LA MAGNA GRÈCIA

MUSTI, D.: Magna Grecia. Il quadro storico. Ed. Laterza. Roma-Bari 2005

XIV.-L'ATENES CLÀSSICA

a) general

BOWRA, C.M.: La Atenas de Pericles. Alianza Ed. Madrid 1979

DOMINGO, P.: La sociedad ateniense. Col. Arqueología Ed. Crítica. Barcelona 1977

LORAUX, N.: La ciudad dividida. El olvido en la memoria de Atenas. Katz Editores. Buenos Aires 2008

b) biografies:

DE ROMILLY, J.: Alcibiades. Seix-Barral. Barcelona 1996

TRACY, S.: Pericles. A source book and reader. University of California Press 2009

WARNER, R.: Pericles el ateniense. Ed. Edhasa. 1963 1a. Barcelona 2011

XV.-LA QÜESTIÓ DE LA DEMOCRÀCIA. LA TRADICIÓ DE LA DEMOCRÀCIA

BRUN, P.: Impérialisme et démocratie à Athènes. Inscriptions de l'époque classique. Armand Colin. Paris 2005

BURASELIS, K.; GEORGAKALARAKOS, M. i LAGOGIANI: Athenian democracy speaking through his inscriptions. Epigraphic Museum, Hellenic Ministry of Culture. Atenes 2009

FINLEY, M.: Vieja y nueva democracia. Ed. Ariel. Barcelona 1979

FORREST, W.G.: Los orígenes de la democracia griega. Akal Universitaria. Madrid 1977

LORAUX, N.: L'invention d'Athènes. Ed. Payot & Rivages. Paris 1993

MUSTI, D.: Demokratía. Orígenes de una idea. Alianza Ed. Madrid 2000

OBER, J.; RAAFLAUR, K.A. i WALLACE, R.W. Origines of the democracy in Ancient Greece. University of California Press 2007

RAAFLAUR, K.: The discovery of freedom in Ancient Greece. University of Chicago Press Chicago 2004

RHODES, P.J.: Athenian Democracy. OUP. Oxon 2000

RODRÍGUEZ, F.: La Democracia ateniense. Alianza Universidad. Madrid 1980

RODRÍGUEZ, F.: Democracia y literatura en la Atenas clásica. Alianza Universidad. Madrid 1997

SINCLAIR, R.K.: Democracia y participación en Atenas. Alianza Ed. Madrid 1999

VIDAL-NAQUET, P.: La démocratie grecque vue d'ailleurs. Champs/Flammarion. 1990

VIDAL-NAQUET, P.: Les grecs. Les histoires. La démocratie. Le grand écart. Éditions La Découverte. Paris 2000

XVI.-SEGLE IV

HORNBLOWER, S.: El mundo griego (479-323 AC). dins de Historia de las civilizaciones clásicas. Ed. Crítica. Barcelona 1985

XVII.-EL MÓN HEL·LENÍSTIC

ERSKINE, A.(dir.): Le monde hellénistique. Espaces, sociétés, cultures 323-31 av.JC Presses Universitaires de Rennes. 2004

WILL, E.: Histoire politique du monde hellénistique (330-30 av. J.-C) Éditions du Seuil 2003

XVIII.-EL MÓN GRECORROMÀ

a) general

VEYNE, P.: El imperio grecorromano. Ediciones Akal. Madrid 2009

b) Hipàtia

DZIELSKA, M.: Hipatia de Alejandría. Col. El Ojo del Tiempo. Ed. Siruela. Madrid 2009

MARTÍNEZ, C.: Hipatia. La Esfera de los Libros. Madrid 2009

VII.-ECONOMIA I SOCIETAT

DE STE. CROIX, G.M.E. La lucha de clases en el mundo antiguo. Ed.Crítica,

FINLEY, M.I. (ed.): Estudios sobre historia antigua. Akal Editor. Madrid 1981

FINLEY, M.I.: La Grecia antigua. Economía y sociedad. Ed.Crítica. Barcelona 1984

MOSSÉ, C.: El trabajo en Grecia y Roma. Akal Ed. Crítica. Barcelona 1988

OSCHNITZER, F.: Hitoria social de Grecia. Akal Ediciones. Madrid 2005

XVIII.-LA VIDA QUOTIDIANA. LA SITUACIÓ DE LES DONES

BARBIERI, G.: La vida cotidiana en la Grecia de Pericles. Ed.Garrotxa. Barcelona 1976

SCHMITT, P.: La cité aun banquet. Histoire des repas publiques dans les cités grecques. Publications de la Sorbonne. Paris 2011

b)Les dones

DUBY, G. i PERROT, M.: Historia de las mujeres. 1.La Antigüedad. Ed.Taurus. Madrid 2000

XIX.-MITOHISTÒRIA

ASSMANN, J.: Historia y mito en el mundo antiguo. Los orígenes de la cultura en Egipto, Is-Rael y Grecia. Ed.Gredos. Madrid 2011

LORAUX, N.: Nacido de la tierra. Mito y política en Atenas. El cuenco de plata. Buenos Aires 2007

XX.-EL MÓN GREC I ELS MÓNS ASIÀTICS

a)Índia

DANIÉLOU, A.: Shiva et Dyonisos. Librairie Fayard. Paris 1979

SERGENT, B.: Athéna et la grande deesse indienne. Les Belles Lèvres. Paris 2008

WULF, F.: Grecia en la India. El repertorio griego del Mahabharata. Ed.Akal. Madrid 2008

b) Xina

LLLOYD, G.: Las aspiraciones de la curiosidad.La comprensión del mundo en la Antigüedad: Grecia y China. Siglo XXI de España Editores. Madrid 2008

XXI.-HISTORIÒGRAFS: TRADUCCIONS I COMENTARIS

a)general

MARINCOLA, J.(ed.): A Companion to Greek and Roman Historiography. Blackwell Publishing. Pondicherry-Singapur 2011

MOMIGLIANO, A.: La historiografía griega. Ed.Crítica. Barcelona 1984

PELLING, C.: Plutarch and History. The Classical Press of Wales 2011

b)comentaris:

ASHERI, D.; CORCELLA, A i LLOYD, A.: A commentary on Herodotus Books I-IV OUP 2011

GOMME, A.W.: An historical commentary on Thucydides (5 vols.) OUP 1945-1981

c)traduccions:

en general es recomanen les traduccions de la F.B.M., en especial:

- la d'Heròdot per Manuel Balasch i Joaquim Gestí.
- la de Tucídides per Jaume Berenguer
- la de Plutarc per Carles Riba
- la de Plutarc, Vies parallèles, (un sol volum;) d' Anne-Marie Ozanam a Ed.Gallimard 2001
- la d'Herodot, per Carlos Schrader, a la Biblioteca Clásica Gredos, és fonamental pel seu volum de notes

Pel que fa al conjunt dels autors secundaris, la Biblioteca Clásica Gredos és força completa

d)fragments:

JAKOBY,F.: Die fragmente der Griechischen Historiker (amb el nou Jakoby de Brill) on-line a Universiteit Leiden (Library catalogues and databases)

10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S: ____

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRESENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRESENTATGE
14-X-11	Mapa del món antic segons el mite de Faetont a Ovidi	Aula 105	Mapa i comentari	
21-X-11	Examen de Geografia	Aula 105		
31-I-12	Examen 1a. part del temari i comentari	Aula 104 16h.		
03-II-12 17-II-12	Examen 2a. part del temari Reavaluació	Aula 101 16h. Aula 205 Bib.Hum.		

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE
31-I-12	Treball opcional	Aula 104h. 16h.	Treball	